

Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Benlik Saygıları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*

Eda ABBASOĞLU¹, Erman ÖNCÜ²

ÖZ

Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre incelemek ve benlik saygıları ile tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Çalışmaya, üç farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 469 öğretmen adayı gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; ‘Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği’ ve ‘Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği’ kullanılmıştır. Araştırma sonucunda beden eğitimi öğretmeni adaylarının, benlik saygılarının sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, algılanan akademik başarı durumu ve gelir durumu değişkenine göre; öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ise algılanan akademik başarı durumu değişkenine göre farklılaştığı; ayrıca beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında pozitif yönde ancak düşük düzeyde bir korelasyon olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi öğretmeni, benlik saygısı, tutum.

Pre-Service Physical Education Teachers' Self-Esteems and Attitudes toward Teaching Profession

ABSTRACT

The aim of this study was to investigate pre-service physical education teachers' self-esteems and their attitudes toward teaching profession according to some variables and to determine the relationship between their self-esteems and the attitudes. 469 pre-service teachers studying at the physical education and sport teaching departments from three different universities took part in the study voluntarily. ‘Coopersmith's Self-Esteem Inventory’ and ‘Attitude Scale toward Teaching Profession’ were used to collect data as the instruments in the study. The findings of the study showed that there were significant differences between pre-service physical education teachers' their self-esteems and their grades, education levels of parents, academic success levels and income levels and between their attitudes toward teaching profession and their academic success levels. Also, a low but positive correlation was observed between pre-service physical education teachers' self-esteems and their attitudes toward teaching profession.

Keywords: Physical education teacher, self-esteem, attitude.

* Bu çalışma, Yrd.Doç.Dr. Erman ÖNCÜ danışmanlığında, Eda ABBASOĞLU tarafından yapılan “Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum ve Benlik Saygılarının İncelenmesi (Kabul Tarihi: 23.06.2011-Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü)” adlı yüksek lisans tez çalışmasının bir bölümünden özetlenerek hazırlanmıştır.

¹ Spor Eğitimi, Trabzon, edaabbasoglu61@hotmail.com

² Yrd.Doç.Dr.,Karadeniz Teknik Üniversitesi BESYO, Trabzon, eoncu@ktu.edu.tr

GİRİŞ

Bir ülkenin kültürel, sosyal, teknolojik ve ekonomik kalkınmasında, gelişmesinde, çağdaşlaşmasında, halkın refah ve huzur içinde yaşamasında temel unsur insan ve o insana verilen eğitimidir. Eğitimde ise temel faktör öğretmendir (Tekişik, 2005). Eğitim ve öğretimde hedefler ne kadar iyi belirlenirse belirlensin, dersin içeriği ne kadar işlevsel seçilip organize edilirse edilsin, o hedefler ve kavrayışa sahip öğretmenler elinde yürütülmedikçe, eğitimden beklenen sonucun alınması olanaklı değildir (Sünbül, 2001). Öğretmen, bir eğitim sisteminin amaçlarına ulaşmasında; eğitim programı, fiziki koşullar gibi diğer unsurların ötesinde belirleyici ve yönlendirici bir özelliğe sahiptir. Bu özelliği ile öğretmenlerin, eğitim ortamının en önemli ve etkili öğesi olduğu söylenebilir (Demirtaş vd., 2011). Bu rolde diğer öğretmenler gibi önemli bir yeri olan beden eğitimi öğretmenlerinin, öğrencilere fiziksel aktivite alışkanlığı kazandıracak bir ders programı hazırlama ve yürütmek (Darst ve Pangrazi, 2009) gibi başlıca sorumluluklarının dışında ayrıca başka sorumlulukları da vardır. Bunlardan bazıları; okul içi ve okullar arası sportif faaliyetlerle ilgilenmek, ulusal bayram törenleri gibi özel günler için hazırlık yapmak, mesleki gelişime katkı sağlamak amacıyla antrenörlük ve hakemlik görevlerini yürütmek (Tamer ve Pulur, 2001) şeklinde sıralanabilir. Bütün bu sorumlulukları yerine getirebilmek için beden eğitimi öğretmenlerinin zihinsel, fiziksel, duyuşsal ve sosyal özelliklerinin gelişmiş olması gerekmektedir. Bu durum, beden eğitimi öğretmen adayları açısından benlik saygısı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum kavramlarının da incelenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

'Benlik' kavramı kısaca, kişinin kendi kimliğinin farkında olması (Karagözoğlu, 1997) ve kendini algılaması olarak tanımlanabilir. Benlik kuramına göre insan, benlik kavramına uygun biçimde davranır. Benlik, kişinin kendini bildiği andan itibaren çevresi ile etkileşimi yoluyla oluşur ve birey, çevresini bu oluşan benlik kavramına uydurarak algılar. Kişi, benlik kavramına uygun yaşantıları özümser, uygun düşmeyenleri de ya yadsır ya da benlik kavramına uyacak şekilde değiştirir (Kuzgun, 1972'den akt. Gürşen-Otacıoğlu, 2009). 'Benlik saygısı' ise bireyin, ne olduğu ile ne olmak istediği arasındaki farka ilişkin duygularını gösterir. İnsanların birey olarak, değerleri konusunda vardıkları kanıdır. Kendi benlik kavramını beğenmesi, onaylaması ve kendinden hoşnut olmasıdır (Yavuzer, 2002). Kişi kendini eleştirebilir ya da kendini tümünden olumlu bulabilir. Kişinin kendini beğenmesi, kendi benliğine saygı duyması için üstün niteliklerinin olması gerekmez. Çünkü benlik saygısı, kendini olduğundan aşağı ya da olduğundan üstün görmeksizin kendinden memnun olma, kendini olumlu, beğenilmeye, sevmeye değer bulma ve özüne güvenmeyi sağlayan olumlu bir ruh halidir (Yörükoğlu, 1998). Olumlu benlik saygısı, kişinin tümüyle birey olarak kendini kabul etmesi, değer vermesi ve güvenmesi olarak tanımlanır (Salmivalli vd., 1999). Yüksek benlik saygısına sahip olan bir kişi, kendini olumlu olarak değerlendirir ve güçlü yönleri hakkında kendini iyi hisseder. Kendine güvenen kişi, zayıf olduğu yönlerde kendini geliştirmeye çalışır (Pope ve McHale, 1988'den akt. Uyanık-Balat ve Akman, 2004). Düşük benlik

saygısına sahip bir kişinin kendine güveni de zayıftır. Bu kişiler diğerlerine bağımlıdır, utangaçtır, araştırmacı değildirler ve daha az yaratıcı ve daha otoriter kişilerdir (Wells ve Marwell, 1976'dan ve Pope ve McHale, 1988'den akt. Uyanık-Balat ve Akman, 2004). Benlik saygısı, öğretmen olacak kişilerin seçiminde de adayın diğer özelliklerinin yanında dikkate alınması gereken önemli bir etkidir. Benlik saygısının, insan davranışındaki yeri ve bunun yanında benlik saygısı yüksek olan bireylerin yaratıcı, sosyal, özgüvenli ve başarılı kişilikler olma özelliklerine sahip olması, geleceğin öğretmenlerinin kendi kişisel ve mesleki farkındalıkları açısından oldukça gereklidir (Gürşen-Otacıoğlu, 2009).

İnceoğlu (1993) yaşamda her şeyin, davranışların gerisindeki yönlendirici güçler olduğu bilinen tutumlara bağlı olduğunu ileri sürmektedir. Bilimsel olarak incelenmesi 19.yy'da başlayan 'tutum', Latince olan kökeninde 'harekete hazır' anlamına gelmektedir (Arkonaç, 2001). Papanastasiou (2002) tutumu, "bir bireyin nesnelere, insanlara, yerlere, olaylara ve fikirlere karşı lehte ya da aleyhte gerçekleşen duygusal eğilimi" olarak tanımlarken Özgüven (1998) ise "bireyin belirli bir objeyi, kişiyi, grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme yönünde davranmaya, duygusal bir hazır oluş hali veya eğilimi" olarak tanımlamaktadır. Bir diğer tanıma göre ise tutum, "psikolojik bir sürecin herhangi bir değer yargısıyla damgalanmış bir nesne veya duruma ilişkin olarak bireyin olumlu mu yoksa olumsuz mu duygusal tepki göstereceğini belirleyen oldukça sürekliliği olan bir hazır olma durumudur" (Sherif ve Sherif, 1996). Tutumun nesnesi bir madde, bir durum, bir grup olabileceği gibi bir meslek de olabilir. Bireyin belirli bir mesleğe ve mesleğin içerdiği etkinliklere yönelik tutumlarını bilmek, o meslekteki başarıyı ve doyumunu yordamaya katkı sağlayacaktır (Erkuş vd., 2000). Ayrıca öğretmenlik mesleği açısından bakıldığında, öğretmenlik mesleğini uygulayacak olan bireylerin bu mesleğin gerekliliklerini daha etkili biçimde yerine getirebilmelerinin koşullarından biri de mesleğe yönelik tutumlarının olumlu olmasıdır (Semerci ve Semerci, 2004). Öğretmen adayları, mesleklerine yönelik olumlu tutumlara sahip olarak yetiştirilebilirlerse, öğretmen olduklarında; görevlerini eksiksiz yerine getirirler, öğrencilere karşı daha olumlu davranışlar sergilerler, araştırmacı olurlar, yaratıcı düşünür ve yenilikleri öğrenme ortamına kolayca aktarırlar, olumlu tutumları el-yüz hareketlerine yansır ve öğrencileri daha kolay motive ederler, öğrencilere içten ve samimi davranırlar, katı kuralcı olmazlar, zamanlarını etkili kullanırlar, kısacası mesleklerini severek yaparlar, zevk alırlar ve dolayısıyla öğretmenin görev, sorumluluk ve rollerini daha iyi bir şekilde üstlenebilirler. (Çeliköz ve Çetin, 2004). Diğer taraftan gerek öğretmen yetiştirme programlarında gerekse öğretmenlerin çalışma koşullarında sürekli değişiklikler olduğundan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik güncel araştırmaların yapılması da önem taşımaktadır (Üstüner, 2006).

Benlik saygısı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlara ilişkin verilen bilgiler doğrultusunda, beden eğitimi öğretmen adaylarının benlik saygılarının yüksek ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olmasının eğitim kalitesinin

artması yönünde önemli parametreler olduğu söylenebilir. Konu ile ilgili araştırmalar incelendiğinde, bazı araştırmalarda beden eğitimi öğretmen adaylarının benlik saygılarının (Altunbaş, 2006; Erşan vd., 2009; Özşaker vd., 2011), bazılarında ise öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının (Kaya, 2004; Sandıkçı, 2011) araştırma konusu yapıldığı görülmektedir. Beden eğitimi öğretmen adaylarının benlik saygıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve aralarındaki arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar oldukça sınırlı olmakla birlikte Pehlivan (2010), beden eğitimi öğretmeni adaylarının fiziksel benlik algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu nedenle araştırmadan elde edilen sonuçların, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren kurumların hedeflerine ne düzeyde ulaştığının değerlendirilmesi açısından alana katkı sağlayabileceği düşünülmüştür.

Buradan hareketle bu araştırmanın amacı; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin benlik saygısı düzeylerini ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek, benlik saygıları ve tutumların; öğrencilerin kişisel bilgilerinden elde edilen bağımsız değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını karşılaştırarak ortaya koymaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır: Öğretmen adaylarının;

1. Benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ne düzeydedir?
2. Benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları; cinsiyet, sınıf, anne-baba eğitim durumu, algılanan akademik başarı durumu ve gelir durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında korelasyonel bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada, sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan; geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu veya olayla ilgili olarak görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır (Karakaya, 2009). Bu yöntemde, araştırmaya konu olan birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir biçimde değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2005).

Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı güz yarıyılında, Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon), Ahi Evran Üniversitesi (Kırşehir) ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Tokat) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümlerinde öğrenim gören 175'i kadın ve 294'ü erkek olmak üzere toplam 469 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaş ortalaması 22.06 ± 2.44 'tür. Araştırmaya katılan öğrencilerin 132'si 1.sınıfta, 81'i 2.sınıfta, 158'i 3.sınıfta ve 98'i ise 4.sınıfta öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada ‘Kişisel Bilgi Formu’, ‘Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği’ ve ‘Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği’ veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen ‘Kişisel Bilgi Formu’; araştırmaya konu olan beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmada inceleme konusu olan cinsiyet, sınıf, anne ve baba eğitim durumu, aylık ortalama gelir durumu ve algılanan akademik başarı durumu bağımsız değişkenleriyle ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği

Öğrencilerin, benlik saygısı puanını saptamada, Coopersmith (1986) tarafından geliştirilmiş olan, Turan ve Tufan (1987) tarafından Türkçe’ye uyarlanan ve geçerlik-güvenirlilik çalışması yapılan ‘Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği’ kullanılmıştır. 25 maddeden oluşan bu ölçek, kişinin çeşitli alanlarda kendisi hakkındaki tutumunu değerlendirmede kullanılan bir ölçme aracıdır. Bu ölçek için geçerli olan benlik saygısı kavramı; kişinin kendisi hakkında ve sürekliliği olan bir değerlendirme anlamında kullanılmıştır. Ölçeğin puanlanması; beklenen cevaplar 1, diğer cevaplar ise 0 puandır. Maddeler için beklenen puanlar; 1 (evet), 2 (hayır), 3 (hayır), 4 (evet), 5 (evet), 6 (hayır), 7 (hayır), 8 (evet), 9 (evet), 10 (hayır), 11 (hayır), 12 (hayır), 13 (hayır), 14 (evet), 15 (hayır), 16 (hayır), 17 (hayır), 18 (hayır), 19 (evet), 20 (evet), 21 (hayır), 22 (hayır), 23 (hayır), 24 (hayır) ve 25 (hayır) şeklindedir. Bireyin benlik saygısı puanı maksimum 25 olabilir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.65 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada toplanan veriler üzerinde hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise 0.75’tir.

Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği

Erkuş vd. (2000) tarafından öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları değerlendirmeye yönelik geliştirilen ‘Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği’ 22 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri (5) ‘tamamen uygun’ ve (1) ‘hiç uygun değil’ biçiminde puanlanmaktadır. Ölçekte yer alan 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 17, 19 ve 22. maddeler ters olarak puanlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.99 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin öğretmen adayları ile aday olmayanları ayırt ettiği ve bu haliyle geçerli bir ölçek olduğu rapor edilmiştir. Bu araştırmada toplanan veriler üzerinde hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise 0.92’dir.

İşlem

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulaması, gerekli izinlerin alınmasını takiben öğrencilerin serbest zaman dilimleri içerisinde gerçekleştirilmiştir. Yönergede, araştırmanın amacı ile ilgili gerekli açıklamalar yapılarak veri toplama aracının doldurulması hakkında detaylı bilgilere yer verilmiştir. Veri toplama aracı, öğrenciler tarafından gönüllü olarak

doldurulmuştur. Araştırmacı tarafından toplanan anket formları (475), kontrol edilerek eksik veya yanlış doldurulanlar araştırma dışında tutulmuştur. Daha sonra üniversite öğrencilerine uygulanan anketlerin geçerli ve kabul edilebilir nitelikte olanları (469), değerlendirilmek üzere kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan verilerin analizi SPSS 16.0 istatistik paket programında yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde istatistikî yöntem olarak; frekans, yüzde dağılımları, aritmetik ortalama, standart sapma; parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır. Verilerin parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığı Levene (varyansların eşitliği) ve Kolmogorov-Smirnov (verilerin normal dağılım durumu) testleri ile incelenmiştir (Büyüköztürk, 2008).

BULGULAR

Bu bölümde beden eğitimi öğretmeni adaylarının, benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğu; benlik saygısı ve tutum puanları ile cinsiyet, sınıf, anne-baba eğitim durumu, gelir durumu ve algılanan akademik başarı durumu değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Benlik Saygısı ve Tutum Ölçeği Puanları

	N	\bar{x}	ss	Min	Max
Benlik Saygısı Ölçeği	469	17.66	4.03	4	25
Tutum Ölçeği	469	93.22	12.74	43	110

Yukarıdaki tabloya göre; benlik saygısı ölçeğinden alınan puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=17,66$ ve standart sapması $ss=4,03$; tutum ölçeğinden alınan puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=93,22$ ve standart sapması $ss=12,74$ 'tür.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Mann Whitney U-Testi

Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	U	p
Kadın	175	229.58	24777.000 _{benlik}	0.503
Erkek	294	238.22		
Kadın	175	250.43	23025.500 _{tutum}	0.057
Erkek	294	225.82		

Tablo 2'ye göre; beden eğitimi öğretmen adaylarının benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($U_{benlik}=24777.000$; $U_{tutum}=23025.500$; $p>0,05$).

Tablo 3. Sınıflara Göre Kruskal Wallis H-Testi

Sınıf	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p
1.Sınıf	132	234.04	8.457 _{benlik}	0.037*
2.Sınıf	81	209.20		
3.Sınıf	158	229.63		
4.Sınıf	98	266.29		
1.Sınıf	132	248.96	3.727 _{tutum}	0.292
2.Sınıf	81	218.75		
3.Sınıf	158	225.95		
4.Sınıf	98	244.22		

*p=0.05 düzeyinde anlamlı

Tablo 3'e göre; beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları, sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($\chi^2_{benlik}=8.457$; $p<0.05$). 4.Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin benlik saygıları (Sıra Ortalaması=266.29), diğer sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin benlik saygılarına göre daha yüksektir. Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($\chi^2_{tutum}=3.727$; $p>0.05$)

Tablo 4. Anne Eğitim Durumuna Göre Kruskal Wallis H-Testi

Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p
Okul Bitirmemiş	67	197.90	14.106 _{benlik}	0.007*
İlkokul	235	227.91		
Ortaokul	75	260.98		
Lise ve Dengi Okul	60	241.86		
Üniversite	32	290.98		
Okul Bitirmemiş	67	245.52	6.258 _{tutum}	0.181
İlkokul	235	232.59		
Ortaokul	75	255.01		
Lise ve Dengi Okul	60	200.70		
Üniversite	32	248.09		

*p= 0,01 düzeyinde anlamlı

Tablo 4'e göre; beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları, anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($\chi^2_{benlik}=14.106$; $p<0.01$). Anne eğitim durumunu 'üniversite' olarak belirten öğrencilerin benlik saygıları (Sıra Ortalaması=290.98), diğer öğrencilerin benlik saygılarına göre daha yüksektir. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ise, anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($\chi^2_{tutum}=6.258$; $p>0.05$).

Tablo 5. *Baba Eğitim Durumuna Göre Kruskal Wallis H-Testi*

Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p
Okul Bitirmemiş	16	168.19	12.032 _{benlik}	0.017*
İlkokul	167	215.41		
Ortaokul	106	248.17		
Lise ve Dengi Okul	122	244.49		
Üniversite	58	265.79		
Okul Bitirmemiş	16	272.47	3.852 _{tutum}	0.426
İlkokul	167	243.78		
Ortaokul	106	236.87		
Lise ve Dengi Okul	122	218.27		
Üniversite	58	231.14		

*p=0,05 düzeyinde anlamlı

Tablo 5'e göre; beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları, baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($\chi^2_{benlik}=12.032$; $p<0.05$). Baba eğitim durumunu 'üniversite' olarak belirten öğrencilerin benlik saygıları (Sıra Ortalaması=265.79), diğer öğrencilerin benlik saygılarına göre daha yüksektir. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($\chi^2_{tutum}=3.852$; $p>0.05$).

Tablo 6. *Akademik Başarı Durumuna Göre Kruskal Wallis H-Testi*

Başarı Durumu	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p
Düşük	17	164.03	7.789 _{benlik}	0.020*
Orta	381	232.97		
Yüksek	71	262.87		
Düşük	17	205.24	11.085 _{tutum}	0.004**
Orta	381	227.32		
Yüksek	71	283.35		

*p=0.05, **p=0.01 düzeyinde anlamlı

Tablo 6'ya göre; beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları, algılanan akademik başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($\chi^2_{benlik}=7.789$; $p<0.05$). Akademik başarı durumunu 'yüksek' olarak belirten öğrencilerin benlik saygıları (Sıra Ortalaması=262.87), akademik başarı durumunu 'düşük' ve 'orta' olarak belirten öğrencilerin benlik saygılarına göre daha yüksektir. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları da, algılanan akademik başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($\chi^2_{tutum}=11.085$; $p<0.01$). Akademik başarı durumunu 'yüksek' olarak belirten öğrencilerin tutumları (Sıra Ortalaması=283.35), akademik başarı durumunu 'düşük' ve 'orta' olarak belirten öğrencilerin tutumlarına göre daha olumludur.

Tablo 7. Gelir Durumuna Göre Kruskal Wallis H-Testi

Gelir Durumu	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p
499 TL ve Altı	117	212.12	9.295 _{benlik}	0.026*
500-999 TL	174	247.54		
1000-1499 TL	113	221.72		
1500 TL ve Üstü	65	265.71		
499 TL ve Altı	117	248.37	1.690 _{tutum}	0.639
500-999 TL	174	230.70		
1000-1499 TL	113	233.61		
1500 TL ve Üstü	65	224.88		

*p=0,05 düzeyinde anlamlı

Tablo 7'ye göre; beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları, gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($\chi^2_{benlik}=9.295$; $p<0.05$). Gelir durumunu '1500 TL ve üstü' olarak belirten öğrencilerin benlik saygıları (Sıra Ortalaması=265.71), diğer öğrencilerin benlik saygılarına göre daha yüksektir. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ise, gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($\chi^2_{tutum}=1.690$; $p>0.05$).

Tablo 8. Tutum ve Benlik Saygısı Ölçeği Korelasyon Testi

	r	p
Benlik Saygısı Ölçeği Tutum Ölçeği	0.188	0.000*

* p=0.001 düzeyinde anlamlı

'Benlik Saygısı Ölçeği'nden elde edilen puanlarla, 'Tutum Ölçeği'nden elde edilen puanlar arasındaki korelasyon katsayısı anlamlı bulunmuştur ($r=0.188$; $p<0.01$). Tablo 8 incelendiğinde; beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında, pozitif yönde ancak düşük düzeyde bir korelasyon olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA

Beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygısı ölçeğinden elde ettikleri puanların ortalamasının yüksek olması, Altunbaş (2006), Erşan vd. (2009) ve Özşaker vd. (2011) tarafından yapılan çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Sporculuk altyapısının getirmiş olduğu özelliklerle birlikte adayların kendilerini beden eğitimi öğretmeni olmaya uygun görmeleri, sonuçların bu yönde oluşması üzerinde etkili olmuş olabilir. Ayrıca beden eğitimi öğretmenliğinin bedensel uğraş da gerektiren bir meslek olması sebebiyle adayların fiziksel yeterliklerinin farkında olmaları ve özel yetenek sınavlarının daha çok bu temele dayandırılması diğer nedenler arasında gösterilebilir.

Yapılan araştırma sonucunda; beden eğitimi öğretmeni adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puanların ortalamasının yüksek

olduğu dolayısıyla tutumlarının olumlu görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda elde edilen bulgular da araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Şahin, 1992; Akkaya, 2009; Eş, 2010; Sandıkçı, 2011). Bu sonuca, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümü isteyerek seçmeleri ve ayrıca adayların büyük bir bölümünün aktif olarak sporla ilgili olduğu düşünüldüğünde beden eğitimi öğretmenliğinin uğraşı alanlarına çok yakın bir meslek olmasının neden olmuş olabileceği söylenebilir.

Araştırmada elde edilen bir diğer sonuç; beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığıdır. Benzer şekilde İnanç (1997), Altunbaş (2006), Çetin ve Çavuşoğlu (2009), Gürşen Otacıoğlu (2009), Aryana (2010); Yıldız ve Çapar (2010), Karademir vd. (2010) ve Özşaker vd. (2011)'in araştırmaları sonucunda da benlik saygısı puanları ile cinsiyet değişkeni arasındaki farkın önemsiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Kaya (2004), Tanel vd. (2007), Kılıç ve Bektaş (2008), Hacıömeroğlu ve Şahin Taşkın (2010), Özder vd. (2010), Eş (2010) ve Demirtaş vd. (2011)'nin araştırmaları, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna işaret ederken; Akkaya (2009), Baykara-Pehlivan (2008), Çapri ve Çelikkaleli (2008) ve Pehlivan (2010), araştırmalarında kadın öğretmen adaylarının, Eraslan ve Çakıcı (2011) da pedagojik formasyon eğitimi alan öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmada erkek öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğunu tespit etmişlerdir. Diğer bir çalışmada, farklı bölümlerin son sınıflarında öğrenim gören tüm adaylar arasında kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu, beden eğitimi öğretmeni adayları arasında ise anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Sandıkçı, 2011). Sonuçlardaki bu farklılıklar üzerinde; bölüm değişkeni ve kullanılan araştırma deseninin etkili olmuş olabileceği söylenebilir. Ayrıca beden eğitimi öğretmeni adayları üzerinde yapılan çalışmalarda, cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılığın olmaması da beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünün kendine has özel bir yapıya sahip olmasından kaynaklanmış olabilir.

Araştırma sonuçlarına göre, beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları, sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının benlik saygıları 1, 2 ve 3. sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarının benlik saygılarına göre daha yüksektir. Altunbaş (2006) ve Karadağ vd. (2008)'in araştırmalarında; değişik sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarının benlik saygısı puanları karşılaştırıldığında farklılık, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin lehine anlamlı bulunmuştur. Bu sonuç, sınıf seviyesi yükseldikçe edinilen bilgi ve tecrübelerin benlik saygısı gelişimi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olmuş olabileceği şeklinde değerlendirilebilir.

Özder vd. (2010) ve Eş (2010)'in araştırmaları sonucunda elde ettikleri bulgulara paralel olarak beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Pehlivan (2010) ise öğretmen adaylarını 4 yıl boyunca gözlemediği çalışmasında sınıf düzeyi ilerledikçe öğretmenliğe ilişkin tutum puanlarında anlamlı bir azalma olduğu sonucuna ulaşmıştır. Tanel vd. (2007) de sınıf düzeyi yükseldikçe tutumların arttığını ancak son sınıfta azaldığını tespit etmiştir. Kılıç ve Bektaş (2008) ve Köğce vd. (2010) ise son sınıf öğrencilerinin tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varmışlardır. Sonuçlardaki bu farklılığa; bölüm değişkeni, mesleğe giriş kaygısı ve öğretmen istihdamındaki problemlerin neden olmuş olabileceği söylenebilir. Ancak öğretmen adaylarının tüm öğrenim süreleri boyunca gözlemediği çalışmalarda elde edilen bulgular daha gerçekçi ve güvenilir gözükmektedir.

Yapılan araştırma sonucunda; beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ile anne ve baba eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Anne ve baba eğitim durumunu 'üniversite' olarak belirten öğretmen adaylarının benlik saygısı puanları, diğer adaylara göre daha yüksektir. Gürşen-Otacıoğlu (2009)'nun çalışmasında benzer sonuçlara ulaşılırken başka çalışmalarda ise; öğretmen adaylarının benlik saygısı, baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterirken (Altunbaş, 2006) anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir (Kahriman, 2005; Altunbaş, 2006). Bu sonuçlar genel olarak, eğitim seviyesi yüksek ebeveynlerin, çocuklarının benlik saygısı gelişimine olumlu yönde katkısının olduğunu göstermektedir. Eğitim seviyesi yüksek bireylerden oluşan bir ailede çocuklara sunulan imkânların genişliği, olumlu yönlendirme, destek, entelektüel bakış açısı gibi faktörler sonuçların bu yönde oluşmasında etkili olmuş olabilir.

Araştırmada elde edilen sonuçlardan biri; beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile anne ve baba eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olmadığıdır. Tanel vd. (2007), Akkaya (2009), Dağ (2010) ve Eş (2010) tarafından yapılan çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Anne-baba mesleği ve eğitim durumu değişkenleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar arasındaki ilişkilerin daha çok meslek seçimi öncesinde ya da meslek seçimine etki eden faktörler kapsamında araştırılmasının faydalı olacağı söylenebilir. Örneğin, Övet (2006) tarafından yapılan, öğretmenlik mesleğini seçmede etkili olan faktörlerin araştırılması konulu bir çalışmada, anne ve baba mesleğinin öğretmen olması durumuna göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu da, beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ile algıladıkları akademik başarı durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğudur. Akademik başarı durumunu 'yüksek' olarak belirten öğretmen adaylarının benlik saygısı puanları, akademik başarı durumunu 'düşük' ve 'orta' olarak belirten öğretmen adayların benlik saygılarına göre daha yüksektir. Gürşen-Otacıoğlu (2009), yaptığı bir araştırma sonucunda; öğretmen adaylarının

benlik saygısı puanları ile akademik başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Benlik saygısı ile akademik başarı durumunun karşılaştırıldığı başka araştırmalarda da benlik saygısı düzeyi yüksek olan öğrencilerin akademik başarı durumlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yenidünya, 2005; Kahrıman, 2005; Altunbaş, 2006; Hall, 2006; Çankaya, 2007; Göktaş, 2008). Benlik saygısı ile akademik başarı arasında pozitif yönde bir ilişkinin olması, araştırma dâhilinde beklenen bir sonuç olup bu sonuç, yeterliklerinin farkında olan öğrencilerin kendilerini başarıya taşıyacak yolları daha doğru bir şekilde belirlemiş olabilecekleri şeklinde açıklanabilir.

Araştırma bulguları; akademik başarı durumunu ‘yüksek’ olarak belirten öğretmen adaylarının tutumlarının, akademik başarı durumunu ‘düşük’ ve ‘orta’ olarak belirten öğretmen adaylarının tutumlarına göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Saraç (2007)’in araştırması sonucunda da, ilköğretim ve orta öğretim matematik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik başarı algıları ile ilgili öğretmenlik tutum düzeyleri arasında pozitif yönde önemli bir ilişki olduğu görülmektedir. Şahin Taşkın ve Hacıömeroğlu (2010), Özder vd. (2010) ve Sandıkçı (2011) ise çalışmalarında akademik başarı puanı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmişlerdir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların olumlu olmasının, akademik güdülenmeyi artırarak akademik performansı yükseltmiş olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Bazı çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşılmış olmasında da; örneklemin yapısı, sınıf ve bölüm değişkeni, akademik başarının nasıl değerlendirildiği gibi etkenlerin etkili olmuş olabileceği söylenebilir.

Araştırma sonuçları; beden eğitimi öğretmen adaylarının benlik saygıları ile gelir durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Gelir durumunu ‘yüksek’ olarak belirten öğretmen adaylarının benlik saygısı puanları, diğerlerine göre daha yüksek çıkmıştır. Kahrıman 2005, Karadağ vd. (2008), Dinçer ve Öztunç (2009) ve Yıldız ve Çapar (2010) da çalışmalarında benzer sonuca ulaşmışlardır. Uyanık-Balat ve Akman (2004), Altunbaş (2006) ve Karademir vd. (2010) ise, ekonomik düzeye göre bireylerin benlik saygısı puanları arasındaki farklılığı önemsiz bulmuşlardır. Gelir durumunun benlik saygısı gelişimi üzerindeki etkisi, bireyin sahip olduğu imkân ve olanakların, yeterliklerinin farkındalığı açısından kolaylaştırıcı bir etkiye sahip olmuş olabileceği şeklinde değerlendirilirken diğer taraftan örneklem grubu ve içinde bulunulan sosyal çevrenin yapısına bağlı olarak farklı sonuçlara da ulaşılabileceği olunabileceği söylenebilir.

Araştırma sonuçları; beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile gelir durumu değişkeni arasında anlamlı farklılık olmadığını gösterirken aynı sonuca Kaya (2004), Baykara-Pehlivan (2008), Dağ (2010), Köğce vd. (2010) ve Eş (2010)’in yapmış olduğu çalışmalarda da ulaşılmıştır. Adayların meslek seçme aşamasında olmamaları, sonuçların bu yönde çıkmasına neden olmuş olabilir. Gelir durumu değişkeni ve öğretmenlik mesleğine yönelik

tutum ilişkisinin, meslek seçme aşamasından önce lise öğrencileri gibi örneklem grupları üzerinde araştırılması daha net sonuçlara ulaşmak açısından faydalı olabilir.

Araştırma sonucunda, beden eğitimi öğretmeni adaylarının ‘Benlik Saygısı Ölçeği’nden elde ettikleri puanlarla, ‘Tutum Ölçeği’nden elde ettikleri puanlar arasındaki korelasyon katsayısı anlamlı bulunmuştur. Bu veriler ışığında, benlik saygısı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar arasında anlamlı bir ilişkinin olması araştırmanın beklenen bir sonucudur. Benzer şekilde Girgin vd. (2010), öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleki benlik; Pehlivan (2010) da öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve fiziki benlik algısı arasındaki ilişkiyi anlamlı bulmuşlardır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygılarının; sınıf, anne-baba eğitim durumu, algılanan akademik başarı durumu ve gelir durumu değişkenine göre; öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ise algılanan akademik başarı durumu değişkenine göre farklılaştığı; ayrıca beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile benlik saygıları arasında pozitif yönde ancak düşük düzeyde bir korelasyon olduğu görülmüştür. Araştırmada elde edilen sonuçlarla literatürdeki sonuçların bazı değişkenler açısından farklılık göstermesi ve özellikle son yıllarda beden eğitimi öğretmeni istihdamındaki sorunlar, bu konular üzerine güncel çalışmaların yapılması gereğini de ortaya koymaktadır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, daha geniş örneklem gruplarına ve öğretmen adaylarının tüm üniversite öğrenimleri boyunca izlendiği farklı araştırma deseninde çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü giriş sınavlarında (Özel Yetenek Sınavları), adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve benlik saygısı gibi bazı psikolojik özelliklerinin belirlenmesine imkân sağlayacak test bataryaları geliştirilip değerlendirmede dikkate alınabilir; aday öğretmenlerin kendilerini tanıyabilmeleri ve olumlu kişilik geliştirebilmelerine olanak sağlayacak eğitim ortamları oluşturulurken sosyal etkinliklere daha fazla yer verilebilir; benlik saygısı düzeyinin olumlu destek ve yapıcı yaklaşımla gelişebileceği gerçeğinden hareketle, benlik saygısı düşük öğrencilere yönelik etkinlikler düzenlenebilir. Ayrıca, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinde öğrenimlerini sürdüren öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlar kazanabilmeleri yolunda öğretim elemanlarının; bilgi, tecrübe ve mesleki açıdan yeterli donanıma sahip olmalarının da önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akkaya, N. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 25, 35-42.
- Altunbaş, Ç. (2006). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Arkonacı, S.A. (2001). Sosyal psikoloji (2.Basım). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Aryana, M. (2010). Relationship between self-esteem and academic achievement amongst pre-university students. Journal of Applied Sciences, 10(20), 2474-2477.
- Baykara-Pehlivan, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(2), 151-168.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı (9.Basım). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Coopersmith, S. (1986). Self-esteem inventories. California: Consulting Psychologists Press.
- Çankaya, B. (2007). Lise I. ve II.sınıf öğrencilerinin algılanan benlik saygısının bazı değişkenlere göre incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(15), 33-53.
- Çeliköz, N. ve Çetin, F. (2004). Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. Milli Eğitim Dergisi, 162, 8-9.
- Çetin, H. ve Çavuşoğlu, H. (2009). Yetiştirme yurdunda ve aileleri ile yaşayan adölesanların benlik saygılarının ve psikolojik belirtilerinin karşılaştırılması. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 2(4), 137-144.
- Dağ, E. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörler arasındaki ilişki (İzmir örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Darst, P.W. & Pangrazi, R.P. (2009). Dynamic physical education for secondary school students (6th Ed.). San Francisco: Pearson Education.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. Eğitim ve Bilim, 36(159), 96-111.
- Dinçer, F. ve Öztunç, G. (2009). Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin benlik saygısı ve atılganlık düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi, 22-33.
- Eraslan, L. ve Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, 19(2), 427-438.
- Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı M.T. ve Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. Eğitim ve Bilim, 25(116), 27-33.
- Erşan, E.E., Doğan, O. ve Doğan, S. (2009). Beden eğitimi ve antrenörlük bölümü öğrencilerinde benlik saygısı düzeyi ve bazı sosyodemografik özelliklerle ilişkisi. Klinik Psikiyatri, 12, 35-42.

- Eş, Ü. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ve öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Girgin, G., Özyılmaz-Akamca, G., Ellez, A.M. ve Oğuz, E. (2010). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, mesleki benlik saygıları ve mesleki yeterlik inançları. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 28, 1-15.
- Göktaş, M. (2008). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin akademik benlik saygısı düzeyleri ile ders başarıları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gürşen-Otacıoğlu, S. (2009). Müzik öğretmeni adaylarının benlik saygısı düzeyleri ile akademik ve çalgı başarılarının karşılaştırılması. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 13,141-150.
- Hacıömeroğlu, G. ve Şahin Taşkın, Ç. (2010). Fen bilgisi öğretmenliği ve ortaöğretim fen ve matematik alanları (OFMA) eğitimi bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1), 77-90.
- Hall, A.L. (2006). The relationship between academic achievement, academic performance and self-esteem of high school juniors at a public high school in central Florida. Unpublished Doctoral Thesis. Capella University, Minneapolis, MN.
- İnanç N. (1997). Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- İnceoğlu, M. (1993). Tutum algı iletişim. Ankara: V Yayınları.
- Kahriman, İ. (2005). Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 9(1), 24-32.
- Karadağ, G., Güner, İ., Çuhadar, D. ve Uçan, Ö. (2008). Gaziantep Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin benlik saygıları. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 3(7), 29-42.
- Karademir, T., Döşyılmaz, E., Çoban, B. ve Kafkas, M.E. (2010). Beden eğitimi ve spor bölümü özel yetenek sınavına katılan öğrencilerde benlik saygısı ve duygusal zeka. Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2), 653-674.
- Karagözoğlu, C. (1997). Sporda başarının psikolojisi. İstanbul: Alfa Yayın Dağıtım.
- Karakaya, İ. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıoğan (Ed.), Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi (14.Basım). Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- Kaya, K. (2004). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, D. ve Bektaş, F. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 15-25.
- Köğçe, D., Aydın, M. ve Yıldız, C. (2010). Freshman and Senior Pre-service Mathematics Teachers' Attitudes Toward Teaching Profession. The International Journal of Research in Teacher Education, 2(1), 2-18.
- Kuzgun, Y. (1972). Ana-baba tutumlarının bireyin kendini gerçekleştirme düzeyine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Enstitüsü, Ankara.

- Özder, H., Konedralı, G. ve Perkan Zeki, C. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(2), 253-275.
- Özgülven, İ.E. (1998). Psikolojik testler (2.Basım). Ankara: PDREM Yayınları.
- Özşaker, M., Canpolat, M. ve Yıldız, L. (2011). Beden eğitimi öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ve benlik saygıları arasındaki ilişki. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 155-164.
- Övet, O. (2006). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Papanastasiou, C. (2002). School, teaching and family influence on student attitudes toward science: based on TIMSS data for Cyprus. *Studies in Educational Evaluation*, 28, 71-86.
- Pehlivan, Z. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel benlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının analizi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(156), 126-141.
- Pope, A.M. & McHale, S.M. (1988). Self-esteem enhancement with children and adolescents. New York: Pergamon Press.
- Salmivalli, C., Kaukiainen, A., Kaistaniemi, L. & Lagerspetz, K.M.J. (1999). Self-evaluated self-esteem, peer-evaluated self-esteem, and defensive egotism as predictors of adolescents' participation in bullying situations. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 25, 1268-1278.
- Sandıkçı, M. (2011). Beden eğitimi öğretmeni adayları ile diğer öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve öz-yeterlik algıları. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Saraç, N.E. (2007). İlköğretim ve ortaöğretim matematik bölümü öğretmen adaylarının çoklu zeka alanlarının belirlenmesi ve matematik ile öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Semerci, N. ve Semerci, Ç. (2004). Türkiye'de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 137-146.
- Sherif, M. ve Sherif, C.W. (1996). Sosyal psikolojiye giriş II (Çev: M. Atakay ve A. Yılmaz). İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- Sünbül, A.M. (2001). Bir meslek olarak öğretmenlik. *Öğretmenlik melega giriş*. Ed: Ö.Demirel ve Z.Kaya. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Şahin-Taşkın, Ç. ve Hacıömeroğlu, G. (2010). İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumları: Nicel ve Nitel Verilere Dayalı Bir İnceleme. *İlköğretim Online*, 9(3), 922-933.
- Şahin, N. (1992). Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 3. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tamer, K. ve Pulur, A. (2001). Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri. Ankara: Kozan Ofset Yayıncılık.
- Tanel, R., Şengören, S.K. ve Tanel, Z. (2007). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-9.
- Tekışık, H.H. (2005). Öğretmenlik mesleğinin durumu ve öğretmen yetiştirme sorunu. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 318, 1-6.
- Turan, N. ve Tufan, B. (1987). Coopersmith benlik saygısı envanterinin geçerlilik güvenilirlik çalışması. 23.Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, İstanbul.

- Uyanık-Balat, G. ve Akman, B. (2004). Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki lise öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 175-183.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.
- Wells, E. & Marwell, G. (1976). *Self-esteem: Its conceptualization and measurement*. Beverly Hills, Sage Publications Inc.
- Yavuzer, H. (2002). *Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu* (8. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yenidünya, A. (2005). *Lise öğrencilerinde rekabetçi tutum, benlik saygısı ve akademik başarı ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız, M. ve Çapar, B. (2010). Orta öğretim öğrencilerinde benlik saygısı ile dindarlık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 10(1), 103-131.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Gençlik çağı* (10.Basım). İstanbul: Özgür Yayınları.

SUMMARY

For an education system to achieve its goals, the teacher factor is more pivotal than other factors such as the quality of the curriculum and the teaching environment. Teachers define, determine and guide the education system, and this makes them the most important and influential elements of the education world (Demirtaş et al, 2011). Physical education teachers, whose role are as important as classroom teachers; carry the basic responsibility of preparing and executing lesson programs that would help students gain the habit of physical exercise have other responsibilities as well (Darst & Pangrazi, 2009). Some of these responsibilities can be listed as conducting interschool and intraschool sportive activities, preparing for special days on which national day ceremonies are held, and acting in capacity of coaches or referees which would have help teachers' own professional development (Tamer & Pular, 2001). In order to fulfill all these responsibilities, physical education teachers should be in ready condition mentally and physically in social and affective domains. This situation necessitates the academic examination of pre-service physical education teachers' attitudes towards their future profession and analyses of their self-esteem concepts. Whereas some of the related national literature focuses on the concept of self-esteem for pre-service physical education teachers (Altunbaş, 2006; Erşan et al, 2009; Özşaker et al, 2011), there are also studies taking the attitudes of pre-service teachers towards their future profession (Kaya, 2004; Sandıkçı, 2011) as their limited subject. The studies that examine both subjects and the relation between them are very limited in the national literature. A rare study by Pehlivan (2010) examined the attitudes of pre-service teachers towards the profession in relation to the pre-service teachers' physical self-conception but not their conception of self-esteem. The aim of our study was to examine pre-service physical teachers' self-esteem conception and their attitudes towards teaching profession according to some variables, and to determine the relationship between their self-esteem and attitudes toward the profession. The findings of this study can contribute to the field in terms of evaluating how effective actually are the institutions that educate physical education teachers in their goal of training professionals with self-esteem. The aim of this study was to investigate pre-service physical education teachers' self-esteems and their attitudes toward teaching profession according to some variables and to determine the relationship between their self-esteems and the attitudes.

The study was based on a descriptive research model and conducted on 469 preservice teachers (175 female and 294 male) studying at the physical education and sport teaching departments from three different universities took part in the study voluntarily. 'Demographic Information Form', 'Coopersmith's Self-Esteem Inventory' was developed by Coopersmith (1986) and 'Attitude Scale toward Teaching Profession' was developed Erkus et al. (2000) were used to collect data as the instruments in the study. The data were analyzed using SPSS 16.0 statistics package program. Mann Whitney U and Kruskal Wallis tests were used in order to determine whether there was a significant difference between the

scores that were derived from the scales according to some independent variables.

The findings of the study showed that there were significant differences between pre-service physical education teachers' their self-esteems and their grades ($\chi^2=8.457$; $p<0.05$), education levels of mother ($\chi^2=14.106$; $p<0.01$), education levels of father ($\chi^2=12.032$; $p<0.05$), academic success levels ($\chi^2=7.789$; $p<0.05$) and income levels ($\chi^2=9.295$; $p<0.05$) and between their attitudes toward teaching profession and their academic success levels ($\chi^2=11.085$; $p<0.01$). Also, a low but positive correlation was observed between pre-service physical education teachers' self-esteems and their attitudes toward teaching profession ($r=0.188$; $p<0.01$).

The findings of our study-which showed differences according to some variables from the findings of the similar studies in the literature- and the current problems in the employment of the physical education teachers states the need for up-to-date academic studies in the subject in question. Different research designs in which the pre-service teachers are followed throughout their college education can strengthen further research on the subject. Likewise, a sample with a bigger size will be needed in future studies. On the other hand, researchers can develop supplementary test batteries that can determine pre-service-teachers' self-esteem conception and their attitudes toward the profession can be used in the entrance exams for the physical education and sports departments (Special Aptitude Tests). In constituting education environments that provide venues for pre-service teachers in developing positive character attributes and helping them in their self-recognition process, social activities can be encouraged. Since it is a fact that support, empathy and positive approach can increase self-esteem levels of the students, similar activities can be organized for the students with low self-esteem. Last but not least, this study revealed the need for better qualified academic staff in the Physical Education and Sports departments equipped with adequate knowledge, experience and instruction skills in order to help pre-service Physical Education Teachers gain positive attitudes towards their future profession during their college years.